

Uitlegkaarten

Weet je iets niet meer? Of weet je iets niet meer zeker?
Gebruik de **uitlegkaarten** om dingen op te zoeken.

Klinkers, medeklinkers en tweetekenklinkers

De **klinkers** zijn **a, e, i, o, u**. Ze kunnen lang (*molen*)
of kort (*mollen*) klinken.

Dit zijn de **tweetekenklinkers**: **ie, oe, ui, eu, ei, ij, ou, au**.

Er zijn twintig **medeklinkers**: **b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, z**.

Klankwoorden, regelwoorden, onthoudwoorden, werkwoorden

De woorden die je bij spelling leert, zijn ingedeeld in vier groepen.

- **Klankwoorden**: In klankwoorden passen bij de klanken vaste letters.
- **Regelwoorden**: Soms is er een regel, die gaat vóór. Regelwoorden zijn woorden waarvan de spelling door een regel wordt bepaald.
- **Onthoudwoorden**: Schrijf je **ei** of **ij**? Soms passen bij een klank geen vaste letters. Is er ook geen regel voor zo'n woord? Dan is het een onthoudwoord. Lange woorden zijn soms voor een deel klankwoorden, voor een deel regelwoorden en voor een deel onthoudwoorden.
- **Werkwoorden**: Werkwoorden gaan over alles wat je kunt doen: *spelen, duwen, begrijpen, slapen*. Voor werkwoorden gelden speciale regels.

Samenstellingen

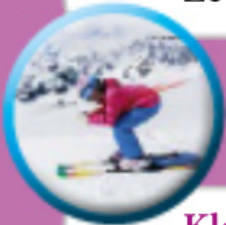
Een **samenstelling** is gemaakt van twee woorden met een eigen betekenis.
De woorden *spoorlijn* en *voetspoor* zijn samenstellingen, het woord *spoorloos* niet.

Vaste stukjes (voor- en achtervoegsels)

In woorden staan vaak **vaste stukjes**. Die schrijf je altijd hetzelfde.

Ze kunnen *vooraan* staan: **voorvoegsels**. Bijvoorbeeld: **on~**, **ont~**, **ge~**, **be~**, **ver~**, **her~**.

Ze kunnen *achteraan* staan: **achtervoegsels**. Bijvoorbeeld: **~ig(e)**, **~lijk(e)**, **~ing**, **~sel**, **~te**, **~heid**.

Trema

Soms staan er meer klinkers na elkaar, waardoor je een woord verkeerd kunt uitspreken. Een trema op een klinker betekent: hier begint een nieuwe klankgroep/lettergreep: *ruïne*, *skiën*, *officiële*

Klemtoon

Als je een woord uitspreekt, valt de klemtoon op één lettergreep: *ko-pie*, *bac-te-rie*.
Bij woorden op **~ie** is de klemtoon belangrijk. Hoe schrijf je het meervoud?
Bij *kopie* komt er een extra **e** bij: *kopieën*; bij *bacterie* niet: *bacteriën*.

Bijvoeglijke naamwoorden

de gele ballon *een dik boek* *een geverfde deur*

De paarse woorden zijn **bijvoeglijke naamwoorden**.

Ze vertellen iets over het zelfstandige naamwoord dat erbij staat.

Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden vertellen waar iets van is gemaakt:

een wollen trui, *een houten vloer*, *een katoenen broek*, *een plastic tas*.

Sommige bijvoeglijke naamwoorden zijn gemaakt van het voltooid deelwoord van een werkwoord: *de verwachte storm*, *de verloren sleutel*.

Enkelvoud en meervoud

Is er één van? Dat noem je **enkelvoud**: *de hond, de zebra, ik ren*.
Zijn er twee van, of meer? Dat noem je **meervoud**: *de honden, de zebra's, wij rennen*.

Klankgroepen en lettergrepen

Klankgroepen zijn de stukjes van *gesproken* woorden.

Lettergrepen zijn de stukjes van *geschreven* woorden.

De lettergrepen van een woord zijn niet altijd hetzelfde als de klankgroepen.

De klankgroepen van *vissen* zijn: /vi/ /sen/, de lettergrepen zijn:

vis	sen
-----	-----

.

Open en gesloten lettergrepen

Een **open lettergreep** eindigt op een *klinker*. Die klinkt lang.

mo	len
----	-----

Een **gesloten lettergreep** eindigt op een *medeklinker*.

Vóór die medeklinker kan een *korte klinker*, maar ook een *lange klinker* staan:

mol	len
-----	-----

win	ter
-----	-----

paar	den
------	-----

Werkwoorden

Werkwoorden gaan over alles wat je kunt doen: *spelen, begrijpen, slapen*.

Kun je *nu* achter een zin denken? Dan staat de zin in de *tegenwoordige tijd* (tt). In de tt hebben werkwoorden drie persoonsvormen: *de ik-vorm, de hij-vorm* en *de wij-vorm*.

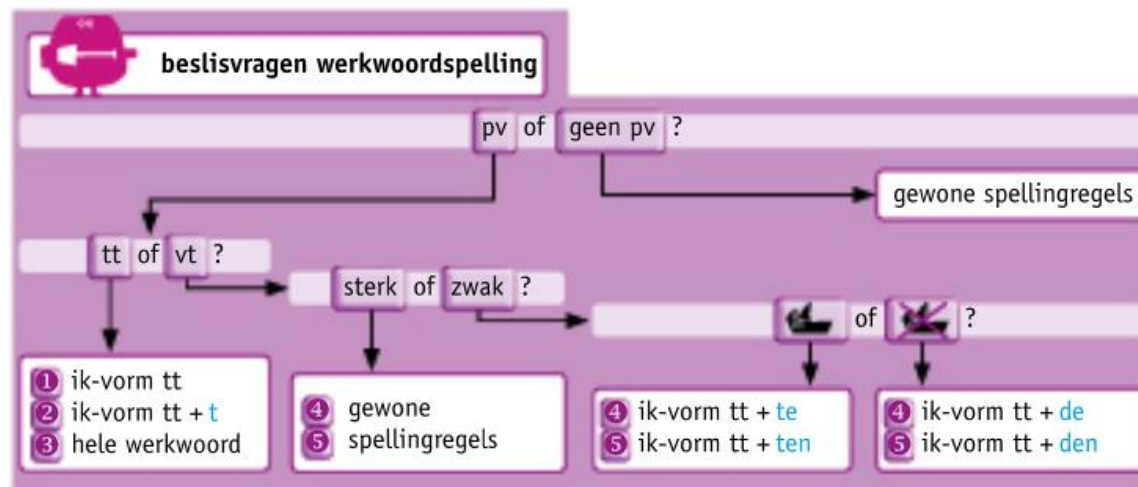
Kun je *toen* achter een zin denken? Dan staat de zin in de *verleden tijd* (vt). In de vt hebben werkwoorden twee persoonsvormen: *de ik-vorm* en *de wij-vorm*.

hele werkwoord: zingen	
persoonsvormen	
1 ik zing nu	
2 hij zingt nu	
3 wij zingen nu	
4 ik, hij zong toen	
5 wij zongen toen	

andere vormen
voltooid deelwoord: ik heb gezongen
afgeleid bijv. naamwoord: de gezongen liedjes
bijvoorbeeld in: zingend aan het werk gaan

hele werkwoord: kneden	
persoonsvormen	
1 ik kneed nu	
2 hij kneedt nu	
3 wij knedden nu	
4 ik, hij kneedde toen	
5 wij kneedden toen	

andere vormen
voltooid deelwoord: ik heb gekneed
afgeleid bijv. naamwoord: het gekneede deeg
bijvoorbeeld in: knedend het deeg bereiden

Tip: twijfel je in de tegenwoordige tijd, bijvoorbeeld bij het onderwerp *jij*? Denk dan aan *lopen: jij loopt*, dus ook: *jij vindt*; *loop jij*? dus ook: *vind jij*?

De klankwoorden op deze bladzijdes heb je eerder geleerd in groep 4, 5 en 6.
Ze staan nu niet meer op aparte uitlegkaarten.

K0

groep 8

drie of meer
medeklinkers
achter elkaar

K1

de **strip**
de **sprinten**
de **splinter**
de **splitsen**

de **korst**
het **kortst**
de **kunst**
de **tandarts**
de **helft**
het **marktplein**
de **herfststorm**
de **angstschreeuw**

woorden met
sch en **schr**

K2

schitterend
schaatsen
beschadigen
de **verschillen**

het **schrikkeljaar**
de **schroeven**
het **schriftje**
schrikken
schrijven
schreeuwen
schrappen
schroeien

woorden met
ng en **nk**

K3

de **vingers**
het **jongetje**
de **zangeres**
de **koningin**

links
bedanken
het **kettinkje**
de **sprinkhaan**
hinkelen
ondanks
de **wenkbrauw**
het **enkelvoud**

woorden met
aai, **oei** en **ooi**

K4

de pape**gaa**i
zwaaien
gras **zaaien**
een **saaie** film

de **roeiboot**
groeien
de **koeien**
de vogel**ooi**
strooien
de **mooie** dag
de **ooievaar**

woorden met
eer, eur en oor

K7

eerlijk
verkeerd
de beheersing
kamperen

de voordeur
de bekeuring
gebeuren

de oorzaak
noordelijk
de toren
bevroren

woorden met
kleeletters (met l)

K8

de knotwilg
de regenwolk
de karnemelk
de draaikolk

de zelfbediening
de golfslag
het elftal
de volgorde
de filmzaal
de palmboom
behelpzaam
het schelpdier

woorden met
kleeletters (met r)

K8

het beeldscherm
de regenworm
het onderwerp
vlijmscherp

de verfkwast
korfbal
zorgvuldig
het bergdorp
het werkwoord
de merknaam
de armband
de alarmfase

woorden met
eeuw, ieuw en uw

K9

de leeuw
de zeemeeuw
sneeuwen
eeuwige

nieuwe
nieuwsgierig
benieuwd

ik duw
uw jas
zenuwachtig
afschuwelijk

woorden met een stomme e

Een *stomme e* klinkt als /u/. De klemtoon valt nooit op een stomme e.
Na een stomme e schrijf je geen dubbele medeklinker:
het begin, de tekening, knutselen, de wandelaar, de begeleiding.

Verkleinwoorden en veel bijvoeglijke naamwoorden eindigen op een stomme e:
het hondje, het karretje; een rode fiets, de geraspte kaas.

Eindigt een woord op een stomme e? Het meervoud schrijf je niet met ~s,
maar met ~s: *raampjes, garages, files, machines, beloftes.*
Sommige woorden op ~e hebben (ook) een meervoud op ~n:
getuige – getuigen, belofte – beloftes of beloften.

Woorden op ~elijk, ~eloos en ~erig zijn geen samenstellingen. Daar gelden
de regels voor samenstellingen dus niet voor. Voor de stukjes *lijk, loos* en *rig*
schrijf je dus geen extra n: *plaatselijk, machteloos, slaperig.*
De woorden in de derde kolom van de woordenpagina hebben een stomme e in
het midden. Onthoud die woorden.

de sleutel

woorden op ~e

de boete	-	de boetes
de file	-	de files
het ritme	-	de ritmes
de lawine	-	de lawines
de pauze	-	de pauzes
de etage	-	de etages
het horloge	-	de horloges
de controle	-	de controles
de belofte	-	de beloftes
		of: de beloften
de invalide	-	de invaliden

vrouwelijke woorden op ~e

de studente
de assistente
de echtgenote
de logopediste

een stomme e aan het
eind van de lettergreep

het beton
het cement
de legenda
het menu
de reclame
de seconde
het skelet
terug

de eieren
knikkeren
de wandeling
de verandering
de tekenaar
dagelijks
hartelijk
zorgeloos

Onthoud deze woorden
met een stomme e:

de ooievaar
de nachtegaal
de papegaai
de wielenaar
de dromedaris
de hagedis
de pissebed
het madeliefje
de bruidegom
de burgemeester
de elleboog
de ommekeer
de ledematen
de dageraad
van marspein
de omelet
tegemeet

K10-b

achtervoegsels: vaste stukjes achteraan (zelfstandige naamwoorden)

Veel zelfstandige naamwoorden eindigen op een *achtervoegsel* (een vast stukje achteraan). Zo'n woord is *geen* samenstelling.

Woorden op *~er*, *~aar*, *~eur*, *~ier* en *~ist* horen bij mensen en beroepen. Soms wordt bij vrouwen de vrouwelijke vorm (bijvoorbeeld op *~es*, *~in*, *~ster*, *~e*, *~iste*, *~euse* of *~ice*) gebruikt, maar lang niet altijd: *de directeur* is vaak een vrouw.

Veel zelfstandige naamwoorden met achtervoegsels zijn afgeleid van werkwoorden: *verrassen* – *verrassing*, *voeden* – *voedsel*, *noteren* – *notitie*.
Andere zelfstandige naamwoorden zijn afgeleid van bijvoeglijke naamwoorden: *beleefd* – *beleefdheid*, *hoog* – *hoogte*, *actief* – *activiteit*.

Het meervoud van woorden op *~heid* eindigt op *~heden*: *hoeveelheden*.
Het meervoud van woorden op *~te*, *~atie*, *~itie*, *~utie* en *~tie* schrijf je gewoon met *~s*.
Bij de uitspraak is immers geen verwarring mogelijk: *lengtes*, *prestaties*, *notities*, *vakanties*.

Onthoud: *elektriciteit* – Je hoort /k/, je schrijft *k*.
verrassing – Je schrijft twee *r*'s en twee *s*'en.
grootte, *breedte* – Je schrijft *groot* + *te* en *breed* + *te*.

de bakker

de buiging

de politie

~er, ~aar, ~eur, ~ier en ~ist

de bakker
de loodgieter
de tekenaar
de directeur
de koerier
de toerist
de machinist

vrouwelijke woorden

de zangeres
de vriendin
de toneelspeelster
de studente
de pianiste
de regisseuse
de actrice

~ing en ~heid

de buiging
de vergissing
de verrassing
de gezondheid
de beleefdheid
de gastvrijheid

~te, ~sel en ~isme

de grootte
de breedte
het zaagsel
het voedsel
het toerisme
het egoïsme
het vandalisme

~teit en ~iteit

de puberteit
de specialiteit

~atie, ~itie en ~utie

de illustratie
de combinatie
de politie
de expeditie
de revolutie
de contributie

~tie en ~ctie

de vakantie
de advertentie
de reactie
de selectie

woorden met de klank /j/ of /w/ die niet geschreven wordt

Soms staat na de **i** een andere klinker, zoals een **aa**, **a**, **ee**, **oo**, **o** of **u**.
 Dan hoor je vaak de klank /j/. Die **j** schrijf je niet:
liniaal, piano, dieet, viool, stadion, biologisch, podium.
 Na de **i** kan ook een tweetekenklank komen: *kampioen, serieus.*

Soms hoor je de klank /j/ goed, en de **i** (bijna) niet:
sociaal, speciale, officieel, milieu.

Ook tussen de **e** en een volgende klinker hoor je soms de klank /j/:
oceaan, ideaal, theater, museum.

Soms staat na de **u** de klinker **ee** of **e**. Dan hoor je vaak de klank /w/.
 In woorden als *eventueel, individueel* en *individuele* schrijf je de **w** niet.
 Maar in de woorden *fluweel* en *juwelen* schrijf je de **w** wel.

In woorden als *station* en *(inter)nationaal* hoor je /tsj/ of /sj/. Je schrijft **ti**.

een liniaal

het theater

het station

i + klinker

de liniaal
de indiaan
de piano
de diamant
het materiaal

het dieet
ik kopieer
gevarieerd

de viool
de radio
het stadion

de kampioen
serieus

het podium
het aquarium
het laboratorium
het gymnasium

e + klinker

de oceaan
de Europeaan
(het) ideaal
het theater
de realiteit
de neonreclame

het museum
het jubileum
het atheneum

u + /ee/

eventueel
actueel
individueel

maar:
het juweel
fluwelen handschoenen

i klinkt als /j/

speciaal
sociaal
officieel
financieel
het milieu

ti klinkt als /sj/

het station
nationaal
emotioneel

R 1

woorden met /t/ = d en /p/ = b

Je weet: eindigt een woord op de klank /t/?
 Maak het woord langer. Dan weet je of je d of t schrijft.
honden, dus: *hond* *kranten*, dus: *krant*
raden, dus: *het raadsel* *kosten*, dus: *kostbaar*

Eindigt een woord op de klank /p/? Bijna al die woorden eindigen op de letter p.
 Maar een paar woorden eindigen op de letter b.
 Als je zo'n woord langer maakt, hoor je meestal /b/: *een web* – *twee webben*.

De letters d, t, b en p blijven in verkleinwoorden en samenstellingen staan.
hand – *handje*, *handschoen* *kant* – *kantje*, *kantlijn*
club – *clubje*, *clubblad* *klap* – *klapje*, *klapstoel*

De voorvoegsels ad~, ab~, ob~ en sub~ zijn afkomstig uit het Latijn.

Onthoud: *hard* van *rennen* en *geluid*: ~d het *hart* van je *lichaam*: ~t
nood van *nodig*: ~d de *noot* van *noten*: ~t
krab van *krabben*: ~b *krap* van *te klein*: ~p

de hond

de boot

het web

je hoort /t/, je schrijft **d**

uitstekend
het skateboard
miljard

het beeldscherm
de nooduitgang
hardhandig

het gereedschap
de boodschap
de gids
reeds
steeds
daarginds

het advies
de advocaat
de advertentie

je hoort /t/, je schrijft **t**

de rondvaart
het concert
de patiënt
het cement
charmant

het feestje
het kwastje
zachtjes

de postzegel
het nachtslot
de sporttas

hartstikke
de tandarts
de koorts
voorwaarts

je hoort /p/, je schrijft **b**

het web
de club
eb en vloed
de krab / ik krab
de slab
de schub
drab
ik schrob
de rob
ambtenaar

absoluut
abnormaal
absurd
observeren
het obstakel
objectief
subjectief

verkleinwoorden

R2

De meeste verkleinwoorden maak je door *~je* of *~tje* achter het woord te zetten:
de tas – *het tasje*, *de kraan* – *het kraantje*.

Eindigt het woord op *~d* of *~t*? Daar komt alleen *~je* achter: *het vriendje*, *het kastje*.

Veel woorden met een korte klinker hebben een verkleinwoord op *~etje*:
de pan – *het pannetje*, *de bril* – *het brilletje*, *de bon* – *het bonnetje*.

Sommige woorden op *~m* hebben een verkleinwoord op *~pje*:
het raam – *het raampje*, *het probleem* – *het probleempje*.

Veel woorden met het achtervoegsel *~ing* hebben een verkleinwoord op *~kje*.
de ketting – *het kettinkje*, *de kneuzing* – *het kneuzinkje*.

Eindigt een woord op *~a*, *~i*, *~o*, *~u* of *~ee*?

Dan eindigt het verkleinwoord op *~aatje*, *~ietje*, *~ootje*, *~uutje* of *~eetje*:
la – *laatje*, *taxi* – *taxietje*, *auto* – *autootje*, *menu* – *menuutje*, *idee* – *ideetje*.

Verkleinwoorden van woorden op *é* eindigen op *~eetje*: *café* – *cafeetje*.

Woorden op *~y* hebben een verkleinwoord op *~ytje*: *baby* – *babytje*.

het handje

het kraantje

verkleinwoorden
op ~je

het huisje
het zakdoekje
het vruchtje
het korstje
het hondje
het potloodje
het bestandje
het armbandje

verkleinwoorden
op ~kje

het kettinkje
het woninkje
het puddinkje
het harinkje
het buiginkje

verkleinwoorden
op ~tje

het papiertje
het kiezelsteentje
het gaatje
het knietje

het laatje
het chocolaatje
het kiwietje
het parapluutje
het ideetje
de autootjes

het cafeetje

het baby'tje
het pony'tje

verkleinwoorden
op ~etje

het karretje
het stemmetje
het kammetje
het brilletje
het pilletje
het slabbetje
het spelletje
het zinnetje
het sterretje
de spulletjes
de bonnetjes
het slangetje
het dingetje
het tongetje
het ringetje
het jongetje

verkleinwoorden
op ~pje

het raampje
het riempje
het boompje
het duimpje
het schuimpje
het filmpje
het rijmpje
het armpje
het kraampje
het schermpje
het geheimpje
het probleempje
het bezempje
het kostuumpje
het kauwgompje
het boterbloempje

R3-a

samenstellingen, waaronder samenstellingen met de tussenletter s

Samenstellingen zijn lange woorden, gemaakt van twee woorden met een eigen betekenis. Zo is *handbal* (*hand* + *bal*) een samenstelling, *handig* (*hand* + *ig*) niet.

Het eerste woorddeel van een samenstelling kan een voorzetsel zijn: *optellen*, *inpakken*, *voorstellen*, *uittrekken*, *achterblijven*, *afwassen*.

Soms hoor je de laatste letter van het eerste woorddeel niet duidelijk. Maar je schrijft hem wel: *postzegel*, *hoofdpijn*, *schildpad*, *uittrekken*.

In sommige samenstellingen schrijf je een tussenletter *s*. Als je die *s* duidelijk hoort, is er geen probleem: *dorpsplein*, *stationsklok*.

Begint het tweede deel met *s*, *z* of *c*? Dan hoor je de tussenletter *s* niet. Maar je schrijft hem wel: *dorpsstraat*.

Tussenletter *s* of niet? Gebruik het eerste woord in een andere samenstelling: *verkeersituatie* of *verkeerssituatie*? *Verkeersbord*, dus ook *verkeerssituatie*. *Appelsap* of *appelsap*? *Appelmoes*, dus ook: *appelsap*.

de handdoek

de dorpsstraat

samenstellingen

de **st**ofzuiger
de **hand**tekening
het **beeld**scherm
het **tijd**schrift

het **lucht**bed
de **post**zegel
de **schild**pad
de **licht**straal
het **klad**blok
de **aard**beving
de **kerst**vakantie

uittrekken
doorzetten
oversteken
tegenhouden

het **club**blad
de **hand**doek
de **verf**fabriek
het **vraag**gesprek
de **melk**koe
het **rolluik**
de **film**muziek
de **loop**plank
de **voorrang**
achttien

de **huiss**leutel
de **basiss**chool
de **tennis**schoen
de **glass**cherven
de **jaz**zak
muisstil

samenstellingen met de **tussenletter s**

het knoop**s**gat
de gebruik**sa**nwijzing
de schilder**se**zel

het dorps**s**plein
de dorps**st**raat
de stations**k**lok
de stations**sch**ef
de veiligheids**sb**ril
de veiligheids**ss**peld

de verkeers**s**ituatie
het oorlogs**sch**ip
het gezelschap**ss**pel
de vrijheids**st**rijd
de konings**sz**oon
het stads**sc**entrum

R3-b

samenstellingen, waaronder samenstellingen met de tussenletters en

Hoor je in een samenstelling vóór het tweede woorddeel de klank /u/ of /un/?
Dan schrijf je de meeste samenstellingen met **en**.

Of het eerste woord enkelvoud of meervoud is, maakt niet uit:

*boeken + kast = boek**en**kast; paard + staart = paard**en**staart; regen + jas = regen**en**jas.*

Uitzonderingen: bij vijf groepen woorden schrijf je niet **en**, maar **e**.

Bij de uitzonderingen 1 en 5 passen vrij veel woorden, bij 2, 3 en 4 maar enkele.

- 1 Het *enkelvoud* van het eerste woord *eindigt op ~e*, en dat is *geen persoon*:
*kudde + dier = kudd**e**dier* (het enkelvoud *kudde* eindigt op *~e*),
*seconden + wijzer = second**e**wijzer* (het enkelvoud *seconde* eindigt op *~e*).
(Maar: *zieke + huis = zie**ken**huis*, want een *zieke* is een persoon.)
- 2 Het eerste woord is een *werkwoord* of een *bijvoeglijk naamwoord*:
*lache**e**bek* (van *lachen*), *huil**e**balk* (van *huilen*), *platt**e**grond* (van *plat*).
- 3 Het eerste woord is *zon* of *maan*: *zonn**e**bril*, *man**e**schijn*.
- 4 Het eerste woord *versterkt* een *bijvoeglijk naamwoord*: *reuz**e**leuk*, *ap**e**trots*.
- 5 Het woord is een *onthoudwoord met een e*, zoals *ooi**e**vaar*. Zie uitlegkaart K5.

Let op: de regels op deze uitlegkaart gelden alleen voor *samenstellingen*!

de paard**en**staart

de regen**en**jas

de second**e**wijzer

je schrijft **en**

het eerste woord heeft al een enkelvoud op **~en**

de regenjas
de molenwiek
de torenspits

de samenwerking
binnenkort
tegenhouden

het eerste woord heeft geen enkelvoud op **~e** of **~en**

de paardenstaart
het kippenei
de gebarentaal
de wegenkaart
de pannenkoek
de ruggengraat

de paddenstoel
het hondenhok
de kattenbak
de boekenlegger
de koekenpan
de bananenschil

het eerste woord heeft een enkelvoud op **~e** én is een persoon

het ziekenhuis
het getuigenverhoor

het bejaardentehuis
het jongerencentrum

uitzonderingen: je schrijft **e**

1 de secondewijzer
de modeshow
de hoogtevrees
het roggebread
de etalagepop
de ruimtevaart
de gedachtegang

2 knarsetanden
de verrekijker

3 de zonnebril
de maneschijn

4 reuzeleuk
apetrots

5 de ooievaar

R3-c

samenstellingen met een koppelteken

Bij sommige samenstellingen moet je tussen de woorddelen een koppelteken (-) schrijven: *auto-ongeluk*, *Noord-Brabant*, *tv-programma*.

Twee of drie klinkers na elkaar kunnen soms verkeerd gelezen worden. Meestal schrijf je dan een trema: *zeeën*, *ruïne*, *geëindigd* (zie uitlegkaart R10). Bij *samenstellingen* schrijf je dan geen trema, maar een *koppelteken* tussen de woorddelen: *autoongeluk* wordt *auto-ongeluk*, *naapen* wordt *na-apen*.

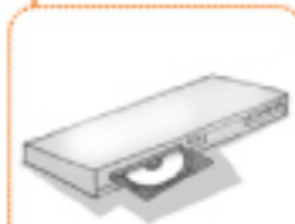
In een samenstelling met een aardrijkskundige naam (zoals *Brabant*) schrijf je ook een koppelteken: *Noord-Brabant*, *Noord-Brabantse* en *Noord-Brabander*. *Noordzee* en *zuidoosten* zijn samenstellingen zonder aardrijkskundige naam, dus schrijf je geen koppelteken. Windstreken zijn geen aardrijkskundige namen, dus schrijf je geen koppelteken (en ook geen hoofdletters).

Staat in een samenstelling een afkorting of een cijfer, dan schrijf je ook een koppelteken: *tv-programma*, *breedbeeld-tv*, *mijn 60-jarige opa*.

Woorden als *tv'tje* en *sms'en* zijn geen samenstellingen. Je schrijft ze daarom niet met een koppelteken, maar met een apostrof: *wc's*, *dvd'tje*.

het auto-ongeluk

de dvd-speler

samenstellingen met
botsende klinkers

het auto-ongeluk
de auto-industrie
de zee-eend
de mede-eigenaar
na-apen
mee-eten
toe-eigenen
de diploma-uitreiking
het vanille-ijs
het radio-interview
de zonne-energie
het tosti-ijzer
zo-even
het solo-optreden
de gala-avond
de video-opname

samenstellingen met een
aardrijkskundige naam

Noord-Brabant
Noord-Brabantse
Oost-Nederland
Zuid-Limburg
Rotterdam-Zuid
Amsterdam-Centrum
West-Europa
Zeeuws-Vlaanderen
Nieuw-Zeeland
Midden-Amerika

samenstellingen zonder
aardrijkskundige naam

de Noordzee
het noordoosten
noordwestelijk

samenstellingen met een
afkorting of een cijfer

het tv-programma
de breedbeeld-tv
e-mailen
het sms-bericht
de vwo-leerling
de usb-aansluiting
het T-shirt
het EHBO-diploma
het PSV-stadion
de 100-jarige man

afkorting of cijfer,
geen samenstelling

het tv'tje
het sms'je
sms'en
de wc's

meervouden

R4

groep 8

De meeste woorden hebben een meervoud op **~en**:

taak – taken, tak – takken, raaf – raven, neus – neuzen, kind – kinderen.

Ook hebben veel woorden een meervoud op **~s**:

familie – families, controle – controles, cake – cakes, bureau – bureaus.

Die woorden kun je niet verkeerd uitspreken. Een apostrof (') is niet nodig.

Woorden op **~a, ~i, ~o, ~u** en **~y** hebben een meervoud op **'s**:

oma – oma's, taxi – taxi's, auto – auto's, paraplu – paraplu's, baby – baby's.

Want zonder **'s** kun je het woord verkeerd uitspreken. Dan rijmt *autos* op *bos*.

Valt de klemtoon van een woord *niet* op de laatste lettergreep?

Het meervoud van die woorden schrijf je bijna altijd met **~s**: **kamer – kamers**.

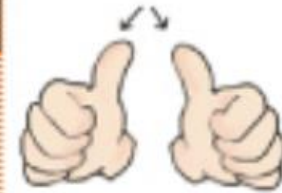
Maar sommige van die woorden hebben een meervoud op **~en**, zoals **havik** en **monnik**.

De laatste medeklinker wordt niet verdubbeld: **havik – haviken**.

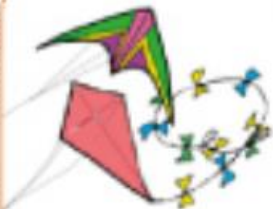
Bij woorden op **~is** en **~us** wordt de **s** wel verdubbeld: **kennis – kennissen**.

Sommige (Latijnse) woorden hebben een meervoud op **~a** of op **~i**:

museum – musea, technicus – technici.

de duimen

de vliegers

de auto's

meervouden op ~en

de druif	-	twee druiven
de slof	-	twee sloffen
de laars	-	de laarzen
de kaars	-	de kaarsen
de lens	-	de lenzen
een mens	-	de mensen

meervouden op ~s

de televisie	-	de televisies
het niveau	-	de niveaus
de website	-	de websites

meervouden op ~'s

de pagina	-	de pagina's
de taxi	-	de taxi's
de foto	-	de foto's
de paraplu	-	de paraplu's
de baby	-	de baby's

meervouden op ~en van woorden (geen samenstellingen) met een onbeklemtoonde laatste lettergreep

de perzik	-	de perziken
de havik	-	de haviken
de leeuwerik	-	de leeuweriken
de slimmerik	-	de slimmeriken
de monnik	-	de monniken
de dreumes	-	de dreumesen

maar:

de kennis	-	de kennissen
betekenis	-	de betekenissen
de cursus	-	de cursussen

afwijkende meervouden

het museum	-	de musea
het centrum	-	de centra
het maximum	-	de maxima
de technicus	-	de technici

bijvoeglijke naamwoorden

R8

Een bijvoeglijk naamwoord zegt iets over een zelfstandig naamwoord.
 Veel bijvoeglijke naamwoorden hebben een korte vorm en een lange vorm op ~e:
een scherp mes – de scherpe naald, een spannend boek – spannende dagen.

Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden zeggen van welk materiaal iets gemaakt is.
 Ze eindigen meestal op de klank /u/ of /un/. Je schrijft dan **en**:
een gouden ring, een koperen bel, stenen beelden.

Let op: sommige stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden eindigen niet op ~en:
een plastic kleding, een nylon koord.

Sommige bijvoeglijke naamwoorden zijn gemaakt van voltooid deelwoorden.
 Daarvoor gelden de gewone spellingregels:
de gemelde schade, het verbrande hout, de verbrede weg.
 Maar: eindigt het voltooid deelwoord op ~en, dan blijft ~en staan:
de gevallen pen, de gebakken eieren, de gewonnen wedstrijd.

de korte broek

de papieren hoed

bijvoeglijke naamwoorden
op ~e

een lekkere taart
een duidelijke uitleg
een eenvoudige som
een alfabetische lijst
 eetbare vruchten
 zeldzame planten
doof – een dove man
dof – de doffe knallen
wijs – haar wijze raad
los – losse tanden

bijvoeglijke naamwoorden
op ~en

het open raam
zijn eigen huis
een bescheiden mens
de oneven getallen
verlegen kinderen

stoffelijke bijvoeglijke
naamwoorden op ~en

de papieren hoed
de wollen trui
het ijzeren hek
de gouden ring
de blikken trommel
de glazen knikker
de strooien hoed
het rubberen balletje

andere stoffelijke
bijvoeglijke naamwoorden

de plastic fles
de nylon tent
de rubber tegels

bijvoeglijke naamwoorden,
gemaakt van een
voltooid deelwoord (vd)

van een vd op ~d of ~t

het ingelijste schilderij
de vergrote foto
de gemaakte afspraken
de geverfde deur
de vernieuwde versie
de verbeterde zinnen
de verbrede weg
de geschudde kaarten

van een vd op ~en

een gebakken ei
de verloren knoop
het verlaten terrein
de gevonden voorwerpen

woorden met een trema

R 10

Twee puntjes boven een klinker noem je een *trema*.
Twee of drie klinkers na elkaar kunnen verkeerd gelezen worden.
Een trema geeft dan aan: hier begint de volgende klankgroep/lettergreep.

Zeeen? Skien? Trema's zorgen voor duidelijkheid: *zeeën* en *skiën*.
Door het trema lees je *officiële* goed. Maar *officieel* heeft geen trema nodig.

Schrijf je het meervoud van een woord op *~ie*? Let dan op de *klemtoon*.
Valt de klemtoon op de lettergreep met *ie*? Dan komt er *~ën* bij:
kopie – *kopieën*, *melodie* – *melodieën*, *knie* – *knieën*.
Valt de klemtoon op een andere lettergreep? Dan komt er alleen *~n* bij.
Op de *e* daarvoor komt dan een trema: *bacterie* – *bacteriën*.

Getallen met *twee* en *drie* krijgen een trema: *tweeëndertig*, *drieënzestig*.

Onthoud: woorden op *~eum* (zoals *museum*) en *~cien* (zoals *opticien*) krijgen geen trema.

Tussen de delen van een *samenstelling* schrijf je geen trema: *mee-eten*, *na-apen*.
Zie ook uitlegkaart R3-c.

de ruïne

woorden met een trema

de zeeën
wij tweeën
de sleeën
de ideeën
de moskeeën
de onderzeeër
tweeënveertig
reëel

geëist
geëerd
beëindigd
beëindigen
ingeënt

geïllustreerd
geïmporteerd
geïnteresseerd
beïnvloeden

drieëndertig
de knieën
de kopieën
de melodieën
de theorieën

de bacteriën
de financiën

skiën
neuriën
de vegetariër
België

de ingrediënten
de hygiëne
kopiëren
variëren
officiële mededelingen

de reünie
de ruïne
de intuïtie
naïef
het mozaïek
de poëzie
de egoïst
tatoeëren
de pinguïn
de patiënt

geen trema

officieel
ik kopieer
het museum
het jubileum
de elektricien
de opticien
buiig
de glooïing

woorden met **ei** en **ij**

01

groep 8

Schrijf je **ei** of **ij**? Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.
Er zijn meer woorden met **ij** dan woorden met **ei**.

Onthoud:

weide van koeien:	ei	wijde van broekspijpen:	ij
leiden van de leiding:	ei	lijden van pijn:	ij
bereiden van eten:	ei	berijden van rijden:	ij
steiger van planken:	ei	stijger van omhoog gaan:	ij
peilen van meten:	ei	pijlen van de richting:	ij
steil van bergen:	ei	stijl van mode:	ij

zei van zeggen:	ei	zij van mensen:	ij	De jas is van mij.	– mijn jas
wei van koeien:	ei	wij van mensen:	ij	De jas is van hem.	– zijn jas
mei van maanden:	ei	mij van mensen:	ij		
hei van struiken:	ei	hij van mensen:	ij	wij zijn, jullie zijn, zij zijn	

Het stukje **~erij** is een vast stukje in *boerderij*, *batterij*, *schilderij*, *bakkerij*.
Hoor je in het hele werkwoord de klank /ij/? Denk aan de verleden tijd.
Hoor je daarin /ee/? Dan schrijf je het werkwoord met **ij**: *hij reed* – *rijden*.

het **ei**

Let op het woord *bijzonder*;
je zegt /ie/ je schrijft **ij**.

het **ijs**

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met **ei**

de **beitel**
het **brein**
het **refrein**

het **seizoen**
reinigen
ge**leid**elijk

de **reiger**
de **veiling**
de **aanleiding**
het **terrein**
uitge**breid**
dreigen
weigeren
peinzen
bereiken
scheiden

de kapite**in**
de **keizer**
de **pleister**
de **opleiding**
het afsche**id**
het kar**wei**
het gew**ei**
aller**lei**
eigen
alle**bei**

woorden met **ij**

de **dolfijn**
het **ravijn**
bijzonder

blijken
drijven
vermijden

vlijmscherp
het **kozijn**
de **azijn**
het **dozijn**
de **rijst**
de **wijk**
stijgen
grijpen
hijzen
de batter**ij**

wijzen
knijpen
verschijnen
de **spijker**
het **(rij)bewijs**
de **woestijn**
het **ijzer**
tegelijk
twijfelen
de **wedstrijd**

woorden met **ou** en **au**

02

groep 8

Schrijf je **ou** of **au**? Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Er zijn veel meer woorden met **ou** dan woorden met **au**.

Dus: ken je een woord met de klank /ou/ niet?

Dan is de kans het grootst dat je dat woord met **ou** schrijft.

kou van <i>koud</i> :	ou	ik kauw van <i>kauwen</i> :	au
nou van <i>nu</i> :	ou	nauw van <i>kleren</i> :	au
rouw van <i>verdriet</i> :	ou	rauw van <i>groente</i> :	au
mouwen van <i>kleren</i> :	ou	mauwen van <i>poezen</i> :	au

van jou of *jouw*?

Het woord *jou* is altijd een *persoonlijk* voornaamwoord, net als het woord *u*.

Het woord *jouw* is altijd een *bezittelijk* voornaamwoord, net als het woord *uw*.

Ik geef *jou* de jas. De jas is *van jou*. Het is *jouw* jas.

(net als: Ik geef *u* de bril. De bril is *van u*. Het is *uw* bril.)

het hout

de pauw

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met **ou**

beschouwen
de havermout
de brouwerij

behouden
houdbaar
de houdgreep

de beeldhouwer
het onderhoud
de strijkbout
de scouting
de verhouding
betrouwbaar
wantrouwen
het berouw
de touwladder
verkouden

de bouwvakker
de schouwburg
het oerwoud
de juffrouw
de kabouter
het enkelvoud
de inhoud
de schouder
eenvoudig
de toeschouwers

woorden met **au**

de fauna
de laurier
automatisch

applaudiseren
herkauwen
flauwvallen

de rauwkost
de klauw
de dauwdruppel
de kauwgom
nauwkeurig
lauw
pauzeren
het restaurant
de astronaut
nauwelijks

de kabeljauw
de dinosaurus
snuwen
klauteren
de augurk
de wenkbrauw
benauwd
augustus
de rauwe groente
de tomatensaus

05

groep 8

woorden met /g/, /zj/ en /sj/

Meestal schrijf je de klank /g/ als **g**.

Onthoud de woorden waarin je /g/ als **ch** schrijft.

Eindigt een woord op /gt/ en is het geen werkwoordvorm? Dan schrijf je **cht** (*de vlecht*).

In veel Franse leenwoorden schrijf je /zj/ als **g**: *logeren*, *giraf*, *stage*.

In woorden als *lekkage*, *massage* en *slijtage* is **age** een achtervoegsel.

In sommige Franse leenwoorden schrijf je /zj/ als **j**: *journalist*, *jury*, *jus*.

Woorden met de klank /sj/ schrijf je op verschillende manieren.

In veel Franse leenwoorden schrijf je /sj/ als **ch**: *chef*, *machine*, *douche*.

Let op: het woord /sjiek/ schrijf je als **chic**, het woord /sjieke/ als **chique**.

In sommige Engelse leenwoorden schrijf je /sj/ als **sh**: *shirt*, *shoppen*, *show*.

Ook zijn er nog woorden met /sj/ = **sj**: *sjaal*, *sjokken*, *sjouwen*, *sjoelbak*.

Ook veel Engelse leenwoorden beginnen met **ch**.

Maar dan zeg je (eigenlijk) niet /sj/, maar /tsj/: *checken*, *chatten*.

de lach

de vlecht

de chocola

de garage

woorden met /g/ = ch

de pechvogel
het lichaam
het jochie
de echo
de goochelaar
giechelen
de techniek
de chaos
chaotisch
de chrysaant

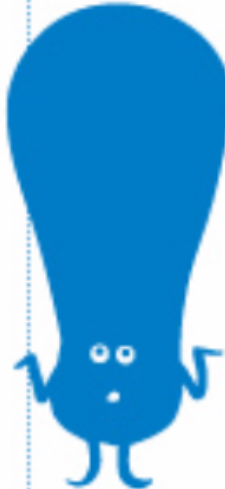
woorden met /gt/ = cht

de nachtegaal
recht door
het berichtje
de ochtend
vruchtbaar

woorden met /zj/

de bagage
de rage
de etalage
de manege
de asperge
het horloge
de etage
de reportage
de stage
de giraf
het genie
logeren
de logé
de aubergine

de journalist
de jury
de jus d'orange

woorden met /sj/

de chirurg
de chimpansee
de chauffeur
de champignons
chic, chique
charmant
een affiche
de machinist
de parachute
de architect
de brochure

het shirt
de show
shoppen

de sjaal
sjouwen

struikelblokken

06

groep 8

Onthoud de zinnestelsels bij deze woorden.

ei of ij?

steil (van *bergen*)stijl (van *mode*)

01

Zie uitlegkaart 01 voor meer gelijkklinkende struikelblokken met **ei** en **ij**.

ou of au?

kou (van *koud*)ik **kauw** (van *kauwen*)

02

Zie uitlegkaart 02 voor meer gelijkklinkende struikelblokken met **ou** en **au**.

~d of ~t?

hard (van *rennen* en *geluid*) het **hart** (van je *lichaam*)nood (van *nodig*)de **noot** (van *noten*)de **wand** (de *muur*)**want** (*immers*)de **graad** (van *warmte*)de **graat** (van de *vis*)het **kruid** (van *kruiden*)het **kruit** (van *springstof*, zoals *buskruit*)het **eendje** (van *eend*)**eentje** (maar *één*)

Ze klinken hetzelfde. Is het een persoonsvorm of niet?

de **moed** (van *moedig*)ik, hij **moet** (van *moeten*)de **raad** (van *advies*)ik **raad**, hij **raadt** (van *raden*)de **wet** (van *wetten*)ik **wed**, hij **wedt** (van *wedden*)het **schild** (*bescherming*)hij **schilt** (van *schillen*)

wel of geen w?

De jas is **van jou**.
Die bril is **van u**.

Het is **jouw** jas. (*jas* staat vlak achter *jouw*)
Het is **uw** bril. (*bril* staat vlak achter *uw*)

Deze woorden worden vaak verkeerd gespeld:

het sieraad (met één **r**)
de sperzieboon (met een **z**)
de erwt (met een **w**)
de vondst (met een **d**)
sinds (met een **d**)
de motor (met twee **o's**)

stiekem (eindigt op **em**)
hartstikke (met een **t**)
de pyjama (met een **j** na de **y**)
de grootte (groot + **te**)
de breedte (breed + **te**)
het breedst (breed + **st**)

origineel (je schrijft **/orzji/** als **origi**)
de kangoeroe (met twee keer **oe**)
schminken (met **schm** en **k**, *niet* met **ck**)
gezamenlijk (met een **z** en een **n**)
het litteken (met twee **t's**)
de pinguïn (met een **g** en een trema)

interessant (met één **r** en twee **s'en**)
de verrassing (met twee **r's** en twee **s'en**)
onmiddellijk (met twee **d's** en twee **l's**)
het interview (voor de **w** geen **u**)
hopelijk (na **pe** geen **n**)
de burgemeester (na **ge** geen **r**)

07

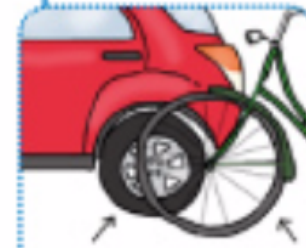
woorden met **ie** en **i**

Hoor je /ie/ *binnen* een lettergreep? Dan schrijf je de tweetekensklanker **ie**.
 Maak je een woord met **ie** langer? Dan blijft de **ie** meestal staan:
ziek – zieke, verdriet – verdrietig, papier – papieren, lief – liever.
 Maar niet altijd: *muziek – muzikaal, fabriek – fabrikant*.

Aan het *eind* van een lettergreep schrijf je /ie/ soms als **ie**, soms als **i**: *liever, liter*.
 Sommige woorden eindigen op **~i**: *ski, bikini, taxi*.
 Het meervoud van die woorden eindigt op **i's**: *ski's, bikini's, taxi's*.
 Ook vier namen van maanden en veel voedselnamen eindigen op **~i**:
januari, februari, juni, juli; tosti, kiwi, nasi, bami, broccoli, macaroni, spaghetti.
 Maar: *spinazie, andijvie*.

Het vaste stukje **ine** schrijf je met **i**: *benzine, trampoline, vitrine, kantine*.
 Het verkleinwoord schrijf je meestal met **~ientje**: *machine – machientje*.

Hoor je aan het eind van een woord twee /ie/-klanken?
 Meestal schrijf je eerst **i**, dan **ie**: *televisie, familie, politie*.
 Maar *mini~* (*heel klein*) schrijf je met twee **i's**: *minimaal, minigolf, miniatuur*.
 En ook *kiwi* en *bikini* schrijf je met twee **i's**.

de wielen

de gitaar

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met /ie/ = ie

de politiek
fanatiek
primitief

de spinazie
de explosie
de amfibie

plezierig
antieke kasten
positieve ideeën
uitkiezen
genieten
de biologie
de energie
de aardolie
de theorie
de industrie

de familie
de kanarie
de kopie
de melodie
iemand
niemand
iedereen
stiekem
gierig
de fantasie

woorden met /ie/ = i

de safari
het individu
de kandidaat

de kantine
de trampoline
de pantomime

de minister
de dirigent
definitief
het minimum
het artikel
het uniform
de tribune
de indiaan
de machine
de vitrine

de vitamine
de limonade
de piramide
de olifant
het diploma
de visite
de kritiek
de lawine
de kampioen
de viool

woorden met /s/ = c

08-a

groep 8

Hoor je in een woord de klank /s/? Dan schrijf je meestal *s*.
Soms schrijf je de klank /s/ als *c*. Onthoud de woorden met *c*.

Alle woorden met een *c* zijn leenwoorden uit andere talen.
Bij sommige woorden merk je al aan de uitspraak dat het leenwoorden zijn:
circuit, race, elektricien, klantenservice.

Staat na de *c* een *e*, een *i*, een *ij* of een *y*?
Dan klinkt de *c* als /s/: *centrum, citroen, medicijn, cyclus*.

Het Latijnse woord *cent* (honderd) zit in *cent, procent, centimeter*.

Je hoort /ks/, maar je schrijft *cc*: *succes, accent, vaccin, accepteren*.

In sommige woorden hoor je /s/, maar schrijf je *sc*:
scenario, scène, sciencefiction, discipline, fascinerend.

de citroen

woorden met /s/ = c

woorden van de week

de citrusvrucht
de ceremonie
de elektricien
de klantenservice
de specerijen
de decimeter

lanceren
fabriceren
produceren
accepteren
recent
de recensie

eerder geleerd

de cilinder
de cello
het circuit
cirkelen
circa
het proces
het accent

het medicijn
de docent
het cement
(de) centrale
de oceaan
de lucifer
het succes

het concert
een pincet
de provincie
gefeliciteerd!
het cijfer
de cel
het centrum

de cent
het circus
de cirkel
december
precies
het recept
de narcis

08-b

groep 8

woorden met /k/ = c

Hoor je in een woord de klank /k/? Dan schrijf je meestal **k**.
Soms schrijf je de klank /k/ als **c**. Onthoud de woorden met **c**.

Alle woorden met een **c** zijn leenwoorden uit andere talen.

Staat na de **c** een **a**, een **o**, een **u**, een **l** of een **r**?

Dan klinkt de **c** als /k/: *musical, seconde, cursus, reclame, creatief*.

Je hoort /ks/, maar je schrijft **cc**: *succes, accent, vaccin, accepteren*.

Je hoort /kk/, maar je schrijft **cc**: *accu, broccoli, accolade, accordeon*.

Andere woorden met twee **c**'s: *microscop, conclusie, concert, correct, conducteur, cacao, contact, contract, collectie, constructie, actrice, circus*.

Veel woorden uit andere talen met de klanken /kt/ schrijf je met **ct**:

het contact, het product, het effect, perfect.

Let op: je schrijft **k** in: *de helikopter, de krokus, de vakantie, akkoord*.

Je schrijft **kt** in: *de dokter, oktober, trakteren, elektrisch, praktisch, strikt*.

de cactus

woorden van de week

woorden met /k/ = c

het compliment
de commissaris
de cacao

de conclusie
de commode
continu

woorden met /kt/ = ct

de correctie
de collectie
de constructie

de actrice
de activiteit
productief

eerder geleerd

de cursus
de collega
het commentaar
compleet
combineren
de publicatie
van speculaas
de microscoop
de microfoon
de cavia

de camping
de caravan
de clown
carnaval
de acrobaat
het risico
plastic
de camera
de code
de seconde

het (stop)contact
de injectie
de inspecteur
het project
het effect
het instinct
de conducteur
de actievoerder
het controledictee
de bacterie

acteren
de directeur
de reactie
direct
het insect
het product
het respect
het viaduct
het contract
perfect

woorden met /t/ = th

Soms schrijf je de klank /t/ als **th**.
Dat kun je niet horen. Onthoud daarom de woorden met **th**.

Het woord *thuis* komt van *te huis*.
Woorden als *thuisreis*, *thuiskomen* en *thuisblijven* zijn samenstellingen. Die schrijf je dus aan elkaar.

Let op: *thermometer*, *thermoskan*, *thermostaat* schrijf je met **th**. Maar *temperatuur* schrijf je met **t**.

~**theek** is een vast stukje in woorden als *apoth^{ee}k*, *bibliotheek*, *discotheek*.

de **thee**

onthoudwoorden

woorden met wr~

De letters **wr~** aan het begin van een woord spreek je meestal uit als /vr/ of /fr/.

Maar niet alle woorden met die klanken schrijf je met **wr~**. Denk aan: *vraag*, *vracht*, *vrede*, *vreemd*, *vrek*, *vreselijk*, *vrezen*, *vriend*, *vriezen*, *vroeg*, *vrolijk*, *vrouw*, *vrucht*, *vrij*; *fraai*, *fragment*, *framboos*, *Frankrijk*, *frietjes*, *fris*, *frisbee*, *fruit*.

De woorden met **wr~** heb je al in groep 7 geleerd.

het **wrak**

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met /t/ = th

de theelepel
de therapie
de thuisreis
de theorie
theoretisch
thans

katholiek
sympathiek
de discotheek
de hypotheek
de apotheker
de python

de thee
het thema
het theater
de thermometer
de thermoskan
thuis

de apotheek
de bibliotheek
enthousiast
de marathon
de methode
de kathedraal

woorden met wr~

het wrak
de wrat
de wraak
de wreef
wreed
wrevelig

wrijven
wringen
wroeten
wrikken
zich wreken
het gewricht

woorden met y

0 10-a

groep 8

De **y** (Griekse ij) aan het eind van een woord klinkt als /ie/: *baby*, *pony*.
 Het meervoud schrijf je in het Nederlands met 's: *baby's*, *pony's*.
 Het verkleinwoord schrijf je met 'tje: *baby* – *baby'tje*, *pony* – *pony'tje*.

De **y** midden in een woord klinkt soms als /ie/, soms als /i/.

/ie/: *typen*, *typisch*, *pyjama*, *python*

/i/: *gymnastiek* (*gym*), *sympathiek*, *symbol*, *lynx*

Een **y** aan het begin van een woord klinkt als /j/: *yoghurt*, *yoga*.
 Ook in *royaal* en *cowboy* klinkt de **y** als /j/.

Staat voor de **y** een **e** of een **o**? Dan schrijf je het meervoud gewoon met ~s:
diskjockeys, *cowboys*. Bij de uitspraak is geen verwarring mogelijk.

Let op: in samenstellingen met *typen* schrijf je *type~*: *typefout*, *typediploma*.

Het woord *pyjama* is een struikelblokwoord: na de **y** schrijf je een **j**.

de baby

woorden met y

woorden van de week

de panty
de party
de penalty
rugby
hockey
de cowboy

het symbool
het gymnasium
de lynx
de python
de yoga
royaal

eerder geleerd

de baby
de pony
de jury
de hobby
de lolly
typen

gymmen
de yoghurt
de pyjama
sympathiek
typisch
sorry!

0 10-b

groep 8

woorden met x

Alle woorden met **x** zijn leenwoorden.

De **x** spreek je uit als /ks/. Maar de klankencombinatie /ks/ wordt vaker met **ks** geschreven: *niks, straks, boksen, reeks, straks, dagelijks, links, bliksem*.

Soms schrijf je /ks/ als **ct**: *actie, selectie, functie, constructie*.

Het stukje **ex~** betekent vroegere: *ex-collega, ex-wielrenner*.

Bij de sport *boksen* hoort een *bokser*; een *boxer* is een hond.

de taxi

woorden met q

In de leenwoorden met **q** schrijf je na de **q** steeds een **u**.

In sommige woorden spreek je de letters **qu** uit als /kw/: *aquarium, quiz, consequent*.

In andere woorden spreek je **qu** uit als /k/: *mannequin, enquête, chique kleding*.

Het woord *aqua* betekent *water*. Dat zit in: *aquarium, aquarel, aquaduct*.

het aquarium

Het woord *etiquette* heeft te maken met regels om je netjes te gedragen. Maar op je schriften plak je *etiketten*.

woorden van de week

eerder geleerd

woorden met **x**

de lyn**x**
de expeditie
de reflex
de sfin**x**
de claxon
het excuus

textiel
relaxen
taxeren
flexibel
exact
(de) luxe

de taxi
de saxofoon
de mixer
maximaal
expres
extra

de export
de explosie
het exemplaar
het experiment
het examen
extreem

woorden met **q**

qu klinkt als /kw/

het aquarium
de quiz
de quizmaster
het aquaduct
consequent
frequent

qu klinkt als /k/

chique kleren
de maquette
de etiquette
de enquête
quitte spelen
de mannequin

Franse leenwoorden

Veel Nederlandse woorden die uit het Frans komen, worden net zo gespeld als in het Frans. In die taal horen bij sommige klanken andere letters dan in het Nederlands. De woorden van de week staan steeds in de eerste woordenrij (↓).

de aubergine

klanken en letters

woorden van de week

eerder geleerde woorden en extra woorden

je hoort /oe/,
je schrijft **ou**

de **douche**
de **route**
enthousiast
de **courgette**
de **coureur**
de **journalist**

je hoort /oo/,
je schrijft **au** of **eau**

het bureau

het **cadeau**
het **niveau**
de **chauffeur**
het restaurant

je hoort de lange klank /o/
(zoals in **oor**), je schrijft **o**

de **zone**
het **record**

de **controle**
het **decor**
de **roze**
het **comfort**

je hoort /j/ of /je/,
je schrijft **il**, **ill**, **lle** of **ille**

failliet
vanille

het **detaïl**
de **maillot**
het **brailleschrift**
de **medaille**
fouilleren
de **bouillon**

011

groep 8

je hoort /waa/, je schrijft oi	de croissant	het toilet het trottoir	het dressoir het reservoir
je hoort /èr/, je schrijft air of ert		populair een colbert	de miljonair het dessert
je hoort /wie/, je schrijft ui		de biscuit het etui	het circuit
je hoort /ee/, je schrijft é of er	het cliché het diner	het café privé	de logé
je hoort /jee/, je schrijft ier	het atelier	de premier	
je hoort /è/, je schrijft è, ê of ai	de scène de enquête de mayonaise	de crème het crêpepapier de punaise	

Soms moet je boven de **e** dus een accent schrijven: **é, è** of **ê**.

Een **t** of een **d** aan het eind van een Frans woord wordt meestal niet uitgesproken. Dat geldt voor *colbert*, *dessert*, *expert*, *biscuit*, *circuit*, *comfort* en *maillot*, en ook voor *boulevard*, *record* en *brancard*. Ook woorden met /zj/ = **g** en /sj/ = **ch** zijn Franse leenwoorden: *giraf*, *charmant*. Zie uitlegkaart 05.

012

Engelse leenwoorden

Veel Nederlandse woorden die uit het Engels komen, worden net zo gespeld als in het Engels. In die taal horen bij sommige klanken andere letters dan in het Nederlands. De woorden van de week staan steeds in de eerste woordenrij (↓).

het team

klanken en letters

woorden van de week

eerder geleerde woorden en extra woorden

je hoort /e/, je schrijft a of ai	de tank de airbag	de jam de flat	de fanclub plastic
je hoort /ee/, je schrijft a of ai	de game (gamen) mailen	de cake de make-up de trainer	de paperclip de race de e-mail
je hoort /aj/, je schrijft i		de website online	de timing
je hoort /ie/, je schrijft ee of ea	de keeper	het weekend het team	de frisbee het beachvolleybal

je hoort /joe/, je schrijft u of iew		de musical het interview	de computer
je hoort /k/, je schrijft ck		de vliegtickets het jack	de hockeystick het tennisracket
je hoort /oo/, je schrijft oa	de goal downloaden	de soap de coach	
je hoort /oe/, je schrijft oo	de scooter	de showroom	cool een nieuwe look inzoomen
je hoort /sj/, je schrijft sh	de finish de show	de smash het shirt	
je hoort /tsj/ of /sj/, je schrijft ch of tch	de coach de stopwatch	de speech de lunch de match	de sandwich de chips checken

Ook de woorden op ~y die je eerder hebt geleerd, zijn Engelse leenwoorden: *sorry, baby, lolly*.
Zie uitlegkaart 010-a.

persoonsvormen tegenwoordige tijd: overzicht

W 1

groep 8

Als je bij een zin *nu* kunt denken, dan staat die zin in de *tegenwoordige tijd* (tt).
In de tegenwoordige tijd zijn er maar *drie* verschillende persoonsvormen:
de ik-vorm, de hij-vorm en de wij-vorm. 🐾

De persoonsvorm (pv) tt bij *jij* is altijd de ik-vorm óf de hij-vorm.

jij + pv = hij-vorm: *jij loopt*.

pv + *jij* = ik-vorm: *loop jij?*

Twijfel je? Denk dan aan *lopen*: komt er een **t** bij of niet?

ik loop – dus ook: *ik vind*

jij loopt – dus ook: *jij vindt*

loop jij? – dus ook: *vind jij?*

hij loopt – dus ook: *hij vindt*

In de tegenwoordige tijd zijn er dus drie verschillende persoonsvormen.

In de *verleden tijd* (vt) komen daar nog twee verschillende persoonsvormen bij. 🐾

lopen

- 1 ik loop nu
- 2 hij loopt nu
- 3 wij lopen nu

worden

- 1 ik word nu
- 2 hij wordt nu
- 3 wij worden nu

- Hans wordt acteur
(want: *Hans loopt.*)
- Waarom word je boos?
(want: *Waarom loop je?*)
- Jij wordt kampioen!
(want: *Jij loopt.*)
- Ik word moe.
(want: *Ik loop.*)

W 2

persoonsvormen vt van zwakke werkwoorden op ~gen, ~chen, ~ven en ~zen

Zagen, leggen, lachen en juichen zijn zwakke werkwoorden.

In het hele werkwoord staat vóór ~en g of ch.

De g zit niet in 't kofschip. Je schrijft: ik zaag – ik zaagde; ik leg – wij legden. 🐦

De ch zit wel in 't kofschip. Je schrijft: ik lach – ik lachte; ik juich – wij juichten. 🐦

Let op! Ik lachte (van lachen) heeft één t, ik wachtte (van wachten) heeft twee t's!

Ook leven, beloven, reizen en verhuizen zijn zwakke werkwoorden.

In het hele werkwoord staat vóór ~en v of z.

Die letters zitten niet in 't kofschip. 🐦

De persoonsvormen vt zijn dus: ik-vorm tt + de en ik-vorm tt + den.

Je schrijft: ik leef – ik leefde; ik beloof – wij beloofden.

Je schrijft: ik reis – ik reisde; ik verhuis – wij verhuisden.

Voor welke zwakke werkwoorden geldt de regel van 't kofschip?

Let daarbij niet op de laatste letter van de ik-vorm tt.

Maar let dus op de letter die in het hele werkwoord vóór ~en staat.

zagen

- 1 ik zaag nu
- 2 hij zaagt nu
- 3 wij zagen nu
- 4 ik, hij zaagde toen
- 5 wij zaagden toen

reizen

- 1 ik reis nu
- 2 hij reist nu
- 3 wij reizen nu
- 4 ik, hij reisde toen
- 5 wij reisden toen

persoonsvormen vt van zwakke werkwoorden op ~ten

W3-a

groep 8

Praten, zetten, rusten en *wachten* zijn zwakke werkwoorden.

In het hele werkwoord staat vóór ~en de letter **t** van 't kofschip.

De persoonsvormen vt zijn dus: ik-vorm tt + **te** en ik-vorm tt + **ten**.

praten – ik-vorm tt: *ik praat*

vt: *ik praatte, wij praatten*

zetten – ik-vorm tt: *ik zet*

vt: *ik zette, wij zetten*

De wij-vorm vt klinkt hetzelfde als de wij-vorm tt. Maar je schrijft hem anders:

wij praten (tt) – *wij praatten* (vt)

wij wachten (tt) – *wij wachtten* (vt)

wij rusten (tt) – *wij rustten* (vt)

wij loten (tt) – *wij lootten* (vt)

Bij hele werkwoorden op ~tten is de wij-vorm vt zelfs precies hetzelfde als de wij-vorm tt: *wij zetten* kan de wij-vorm tt zijn, maar ook de wij-vorm vt.

wij spatten (tt) – *wij spatten* (vt)

wij benutten (tt) – *wij benutten* (vt)

wij bezetten (tt) – *wij bezetten* (vt)

wij letten op (tt) – *wij letten op* (vt)

Bedenk steeds: wat is het hele werkwoord?

In de vt krijg je alleen twee **t**'s als het hele werkwoord op ~ten eindigt!

rusten – vt: *ik rustte, wij rustten*

kussen – vt: *ik kuste, wij kusten*

wachten – vt: *ik wachtte, wij wachtten*

lachen – vt: *ik lachte, wij lachten*

praten

- 1 ik praat nu
- 2 hij praat nu
- 3 wij praten nu
- 4 ik, hij praatte toen
- 5 wij praatten toen

rusten

- 1 ik rust nu
- 2 hij rust nu
- 3 wij rusten nu
- 4 ik, hij rustte toen
- 5 wij rustten toen

W3-b

persoonsvormen vt van zwakke werkwoorden op ~den

Raden, kneden, branden en *leiden* zijn zwakke werkwoorden.

In het hele werkwoord staat vóór ~en de letter **d**. Die zit *niet* in 't kofschip.

De persoonsvormen vt zijn dus: ik-vorm tt + **de** en ik-vorm tt + **den**.

raden – ik-vorm tt: *ik raad*

vt: *ik raadde, wij raadden*

kneden – ik-vorm tt: *ik kneed*

vt: *ik kneedde, wij kneedden*

De wij-vorm vt klinkt hetzelfde als de wij-vorm tt. Maar je schrijft hem anders:

wij branden (tt) – *wij brandden* (vt)

wij raden (tt) – *wij raadden* (vt)

wij leiden (tt) – *wij leidden* (vt)

wij kneden (tt) – *wij kneedden* (vt)

Bij hele werkwoorden op ~dden is de wij-vorm vt zelfs precies hetzelfde als de wij-vorm tt: *wij redden* kan de wij-vorm tt zijn, maar ook de wij-vorm vt.

wij schudden (tt) – *wij schudden* (vt)

wij wedden (tt) – *wij wedden* (vt)

Bedenk steeds: wat is het hele werkwoord?

In de vt krijg je alleen twee **d**'s als het hele werkwoord op ~den eindigt!

branden – vt: *ik brandde, wij brandden*

kennen – vt: *ik kende, wij kenden*

melden – vt: *ik meldde, wij meldden*

bellen – vt: *ik belde, wij belden*

raden

- 1 ik raad nu
- 2 hij raadt nu
- 3 wij raden nu
- 4 ik, hij raadde toen
- 5 wij raadden toen

redden

- 1 ik red nu
- 2 hij redt nu
- 3 wij redden nu
- 4 ik, hij redde toen
- 5 wij redden toen

persoonsvormen **vt** van **sterke werkwoorden**

W4-a

groep 8

Als je bij een zin *toen* kunt denken, dan staat die zin in de *verleden tijd* (vt). In de verleden tijd zijn er maar *twee* verschillende persoonsvormen: de ik-vorm en de wij-vorm.

De hij-vorm vt is altijd gelijk aan de ik-vorm vt.

Daardoor komt er in de vt dus *nooit* een **t** achter de ik-vorm!

Sterke werkwoorden zijn werkwoorden waarvan de klinker in de verleden tijd verandert. Bijvoorbeeld: *ik loop* (tt) – *ik liep* (vt), *ik eet* (tt) – *ik at* (vt), *ik vind* (tt) – *ik vond* (vt).

Voor de vt-vormen van *sterke* werkwoorden gelden de gewone spellingregels. Dus mag je de ik-vorm langer maken om te weten hoe je die schrijft: *ik vond* (want: *wij vonden*), *hij at* (want *wij aten*), *zij reed* (want: *wij reden*). Dat mag alleen in de vt. Je weet: de hij-vorm tt eindigt altijd op een **t**.

lopen

- 1 ik loop nu
- 2 hij loopt nu
- 3 wij lopen nu
- 4 ik, hij liep toen
- 5 wij liepen toen

worden

- 1 ik word nu
- 2 hij wordt nu
- 3 wij worden nu
- 4 ik, hij werd toen
- 5 wij werden toen

W 4-b

persoonsvormen vt van zwakke werkwoorden

Zwakke werkwoorden zijn werkwoorden waarvan de klinker in de verleden tijd *niet* verandert, bijvoorbeeld:

ik pak (tt) – *ik pakte* (vt), *ik voel* (tt) – *ik voelde* (vt), *ik ken* (tt) – *wij kenden* (vt).

De ik-vorm vt van zwakke werkwoorden eindigt op *~te* of *~de*,
de wij-vorm vt op *~ten* of *~den*.

De stukjes *te*, *ten*, *de* en *den* komen altijd achter de ik-vorm tt te staan.

werken – ik-vorm tt: *ik werk* vt: *ik werkte*, *wij werkten*

spelen – ik-vorm tt: *ik speel* vt: *ik speelde*, *wij speelden*

Voor zwakke werkwoorden geldt de regel van 't kofschip.

Kijk naar het hele werkwoord. Welke letter staat vóór het stukje *~en*?

Staat daar een medeklinker van 't kofschip (dus: *t*, *k*, *f*, *s*, *ch* of *p*)?

Dan schrijf je de persoonsvormen vt met *te* en *ten*.

ik bofte, *wij boften*; *ik pakte*, *wij pakten*.

Staat daar een andere letter?

Dan schrijf je de persoonsvormen vt met *de* en *den*.

ik rolde, *wij rolden*; *ik rende*, *wij renden*.

dansen

- 1 ik dans nu
- 2 hij danst nu
- 3 wij dansen nu
- 4 ik, hij danste toen
- 5 wij dansten toen

voelen

- 1 ik voel nu
- 2 hij voelt nu
- 3 wij voelen nu
- 4 ik, hij voelde toen
- 5 wij voelden toen

voltooid deelwoord

W 5-a

groep 8

Het *voltooid deelwoord* (vd) krijg je als je zegt: *ik heb ge...* , *ik ben ge...* .

Bij *sterke* werkwoorden verandert de klank van de klinker: *ik eet* – *ik at*.
Het voltooid deelwoord van bijna alle sterke werkwoorden eindigt op *~en*:
ik heb gegeten, *ik heb gelopen*, *ik ben gevallen*.

Het voltooid deelwoord van *zwakke* werkwoorden eindigt op *~d* of op *~t*.
Schrijf je *d* of *t*? Dat kun je op twee manieren bepalen.

1. Een voltooid deelwoord is geen persoonsvorm. Dus gelden de gewone spellingregels.
Je schrijft *gekookt* en *gebeld*, want je hoort */gekookte/* en */gebelde/*.

2. Je kunt ook denken aan 't *kofschip* en de spelling van de vt.
Schrijf je de vt met *~te* en *~ten*? Dan eindigt het voltooid deelwoord op *~t*:
koken: de *k* zit in 't *kofschip*, dus: *ik kookte*, *wij kookten* en: *ik heb gekookt*.
Zo schrijf je ook: *ik heb gepast*, *ik heb gejuicht*, *ik heb gesnapt*, *ik heb gewacht*.

Schrijf je de vt met *~de* en *~den*? Dan eindigt het voltooid deelwoord op *~d*:
bellen: de *l* zit *niet* in 't *kofschip*, dus: *ik belde*, *wij belden* en: *ik heb gebeld*.
Zo schrijf je ook: *ik heb gelegd*, *ik heb gekend*, *ik heb gehoord*, *ik heb gekneed*, *ik heb gereisd*.

lopen

voltooid deelwoord:
ik heb gelopen

dansen

voltooid deelwoord:
ik heb gedanst

zagen

voltooid deelwoord:
ik heb gezaagd

W 5-b

van voltooide deelwoorden gemaakte bijvoeglijke naamwoorden

Sommige bijvoeglijke naamwoorden (bn) zijn afgeleid van voltooide deelwoorden (vd):
poetsen – ik heb gepoetst – de gepoetste tanden.

Een bijvoeglijk naamwoord is nooit een persoonsvorm, dus gelden de gewone spellingregels. Je hoeft niet aan de vormen van de verleden tijd te denken.

hakken – vd: ik heb gehakt

bn: de gehakte groente

rennen – vd: ik heb gerend

bn: de gerende afstand

verwachten – vd: ik heb verwacht

bn: de verwachte overwinning

verbranden – vd: ik heb verbrand

bn: de verbrande takken

verbreden – vd: ik heb verbreed

bn: de verbrede straat

schudden – vd: ik heb geschud

bn: de geschudde kaarten

Let op: Veel voltooide deelwoorden (van sterke werkwoorden) eindigen op ~en.

Dan blijven de letters **en** in het bijvoeglijk naamwoord staan.

smelten – vd: ik heb gesmolten

bn: de gesmolten kaas

winnen – vd: ik heb gewonnen

bn: de gewonnen wedstrijd

spelen

voltooid deelwoord:

ik heb gespeeld

afgeleid bijv. naamwoord:

de gespeelde wedstrijd

verzenden

voltooid deelwoord:

ik heb verzonden

afgeleid bijv. naamwoord:

het verzonden bericht

werkwoorden met ge~, be~, ver~, her~ en ont~

W 6-a

Sommige werkwoorden beginnen met *ge~*, *be~*, *ver~*, *her~* of *ont~*. Hiervoor gelden dezelfde regels als voor andere werkwoorden. Er is één verschil: het voltooid deelwoord (vd) krijgt geen extra beginstukje *ge~*. Daardoor klinkt bij zwakke werkwoorden de hij-vorm tt hetzelfde als het voltooid deelwoord: *hij verstop*t (tt) – *hij heeft verstop*t (vd).

Ook voor deze werkwoorden is de regel: de hij-vorm tt eindigt op *~t*. Zit het zwakke werkwoord in 't kofschip? Dan eindigt het voltooid deelwoord ook op *~t*. Dat is niet verwarrend: hij-vorm tt: *hij ontdekt* – voltooid deelwoord: *hij heeft ontdekt*.

Zit het zwakke werkwoord *niet* in 't kofschip? Dan eindigt het voltooid deelwoord op *~d*. Dat is wel verwarrend:

hij-vorm tt: *hij betaalt* – voltooid deelwoord: *hij heeft betaald*.

Let dan goed op wat je schrijft: de hij-vorm tt of het voltooid deelwoord!

hij-vorm tt: *hij verdient*

vd: *hij heeft verdiend*

hij-vorm tt: *hij herhaalt*

vd: *hij heeft herhaald*

hij-vorm tt: *hij ontkent*

vd: *hij heeft ontkend*

hij-vorm tt: *het gebeurt*

vd: *het is gebeurd*

betalen

- 1 ik betaal nu
- 2 hij betaalt nu
- 3 wij betalen nu
- 4 ik, hij betaalde toen
- 5 wij betaalden toen

voltooid deelwoord:

ik heb betaald

gebeuren

- 1
- 2 het gebeurt nu
- 3
- 4 het gebeurde toen
- 5

voltooid deelwoord:

het is gebeurd

W 6-b

werkwoordvormen die hetzelfde klinken

Sommige werkwoordvormen klinken hetzelfde, maar worden verschillend geschreven.

- Persoonsvormen tt van werkwoorden op ~den: een t erbij of niet?

Twijfel je? Denk dan aan *lopen* met hetzelfde onderwerp.

jij loopt (met een t) dus ook: *jij vindt* (met een t)
loop jij? (zonder t) dus ook: *antwoord jij?* (zonder t)
loopt je broer? (met een t) dus ook: *wordt je broer?* (met een t)

- Persoonsvormen vt van zwakke werkwoorden op ~ten en ~den.

wij-vorm tt: *wij praten* ik-vorm vt: *ik praatte* wij-vorm vt: *wij praatten*
wij-vorm tt: *wij raden* ik-vorm vt: *ik raadde* wij-vorm vt: *wij raadden*

- Vormen van zwakke werkwoorden met *ge~*, *be~*, *ver~*, *her~* en *ont~*.

Het voltooid deelwoord krijgt geen (extra) stukje *ge~*.

Daardoor klinkt het voltooid deelwoord hetzelfde als de hij-vorm tt.

hij-vorm tt: *hij betaalt* vd: *hij heeft betaald*
hij-vorm tt: *hij verdient* vd: *hij heeft verdiend*

raden

- 1 ik raad nu
- 2 hij raadt nu
- 3 wij raden nu
- 4 ik, hij raadde toen
- 5 wij raadden toen

voltooid deelwoord:

ik heb geraden

vertellen

- 1 ik vertel nu
- 2 hij vertelt nu
- 3 wij vertellen nu
- 4 ik, hij vertelde toen
- 5 wij vertelden toen

voltooid deelwoord:

ik heb verteld

W 7

groep 8

werkwoordvormen van Engelse werkwoorden

Alle Engelse (leen)werkwoorden zijn *zwakke* werkwoorden. Ze volgen de regel van 't kofschip. Staat vóór de letters *~en* een medeklinker van 't kofschip, dan schrijf je de vt-vormen met *~te* en *~ten*, anders met *~de* en *~den*. Dat geldt ook voor het voltooid deelwoord, dat op *~t* of *~d* eindigt.

Bij de medeklinkers van 't kofschip horen dan ook nog de letters *x* en *sh*.

mixen – ik *mixte* – wij *mixten* – ik heb *gemixt*
finishen – ik *finishte* – wij *finishten* – ik ben *gefinisht*

De zelfstandige naamwoorden *cross*, *stress* en *grill* schrijf je met twee dezelfde medeklinkers op het eind. In de bijpassende werkwoorden schrijf je alleen een dubbele medeklinker als dat nodig is: in het hele werkwoord en in de wij-vorm tt.
crossen – ik *cross* – hij *cross*t – wij *crossen* – ik heb *gecross*t

Van sommige Engelse werkwoorden eindigt de ik-vorm tt op *~e*: *ik skate*, *ik race*. Die *e* blijft dan in alle werkwoordvormen staan. Daardoor zien die werkwoordvormen er soms vreemd uit.

skaten – ik *skate* – hij *skate*t – ik heb *geskatete* – wij *skateten* – ik heb *geskatet*
saven – ik *save* – hij *savet* – hij *savede* – wij *saveden* – ik heb *gesaved*

houden

- 1 ik **hou** nu
- 2 hij **houd**t nu
- 3 wij **houden** nu
- 4 ik, hij **houdte** toen
- 5 wij **hielden** toen

voltooid deelwoord:

ik heb **gehouden**

downloaden

- 1 ik **download** nu
- 2 hij **download**t nu
- 3 wij **downloaden** nu
- 4 ik, hij **downloadde** toen
- 5 wij **downloadden** toen

voltooid deelwoord:

ik heb **gedownload**

klankwoorden

Wat moet je doen?

1. Zeg het woord in je hoofd.
2. Hak het woord in klanken.
3. Schrijf de letters bij de klanken, in de goede volgorde.
4. Controleer het woord.

ISBN 978-90-487-1728-6

regelwoorden

Wat moet je doen?

1. Zeg het woord in je hoofd.
2. Past er een regel bij? Een regel gaat vóór.
3. Pas de regel toe. Schrijf het woord op.
4. Controleer het woord.

onthoudwoorden

Wat moet je doen?

1. Zeg het woord in je hoofd.
2. Hoort bij iedere klank een vaste letter? Nee? Hoort er een regel bij dit woord? Nee?
3. Dan is het een onthoudwoord. Weet je nog hoe je dat schrijft? Schrijf het woord op.
4. Controleer het woord.

werkwoorden

Wat moet je doen?

1. Bedenk: bij welk hele werkwoord hoort het woord?
2. Is het een pv van dat werkwoord? Werkwoorden hebben drie verschillende pv's in de tt en twee verschillende pv's in de vt.
3. Is het geen persoonsvorm, maar een andere vorm? Dan gelden de gewone spellingregels.
4. Controleer het woord.

Kijk ook naar de beslisvragen.